

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2068, Chișinău, str. Alecu Russo, nr. 1
E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE

mun. Chișinău

din 28 ianuarie 2022

Nr. DA- 28/18-05

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 alin. (1) lit. h) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (în continuare – Legea concurenței), Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30.11.2018 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței,

examinând raportul de investigație pe marginea cazului inițiat prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 28 din 20.06.2018, modificată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 26 din 15.10.2020, precum și materialele anexate la dosar

A CONSTATAT:

1. În baza notei Direcției Anticartel referitor la scumpirea concomitentă a prețului la hârtia pentru ziare de către importatorii și distribuitorii acesteia în Republica Moldova, Plenul Consiliului Concurenței a emis Dispoziția de inițiere nr. 28 din 20.06.2018, modificată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 26 din 15.10.2020, cu privire la semnele încălcării Legii concurenței de către întreprinderile care activează pe piața comercializării hârtiei pentru ziare, în perioada anilor 2016-2018.
2. Problema concurențială pe piața importului și comercializării hârtiei pentru ziare a fost suspectată urmare a publicării articolului „Apel către Parlamentul R. Moldova și Grupul de lucru pentru îmbunătățirea legislației mass-media” de către Asociația Presei Independente (API), care au semnalat majorarea prețului la hârtia pentru ziare cu 25%.

I. Părțile implicate:

- 1) „Cartnord” SRL, IDNO 1003600086213, ✂✂✂.
- 2) „Olero” SRL, IDNO 1002600025707, ✂✂✂.
- 3) Grupul de întreprinderi „Moldpresa Grup” SRL (IDNO 1013600038202) și „BBK Estate” SRL (IDNO 1016600026884). ✂✂✂.
- 4) „Tipar & SI” SRL, IDNO 1011600033823, ✂✂✂.

II. Piața relevantă:

3. Potrivit art. 4 din Legea concurenței, piața relevantă este definită drept piață în cadrul căreia trebuie evaluată o anumită problemă de concurență și care se determină prin raportarea pieței relevante a produsului la piața geografică relevantă.
4. Conform art. 4 din Legea concurenței, *pieța relevantă a produsului* reprezintă piața a produselor considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului.
5. Sectorul comerțului hârtiei pentru ziare se compune din două pieți ale produsului: pe de o parte, piața de import, unde întreprinderile acționează ca cumpărător în relația cu furnizorii și, pe de altă parte, piața comercializării, unde deja întreprinderile acționează ca furnizori de hârtie pentru ziar în Republica Moldova.
6. La identificarea pieței s-a ținut cont de circumstanța specifică sectorului dat, și anume că în Republica Moldova hârtia pentru ziare este de import. Respectiv, în sectorul comercializării hârtiei pentru ziare din Republica Moldova există o strânsă interdependență între piața comercializării și piața aprovizionării, deoarece prețul de import a hârtiei pentru ziare influențează direct prețul de comercializare a acesteia pe teritoriul Republicii Moldova.
7. Astfel, în sensul prezentei investigații *pieța relevantă a produsului* este definită drept piața importului și comercializării hârtiei pentru ziare în Republica Moldova.

8. Totodată, *piața geografică* este definită ca fiind întreg teritoriu al Republicii Moldova, dat fiind faptul că hârtia pentru ziare se comercializează pe întreg teritoriul țării în vederea editării publicațiilor periodice.
9. Așadar, *piața relevantă* este definită ca piața importului și comercializării hârtiei pentru ziare pe teritoriul Republicii Moldova.
10. În scopul analizei evoluției în timp a prețurilor hârtiei pentru ziare și a acțiunilor întreprinderilor importatoare până în anul 2018 inclusiv, perioada când a fost semnalată situația critică de scumpire a hârtiei pentru ziare supusă investigației a constituit anii 2016-2018.

III. Acte și fapte constatate

11. La data de 18 iunie 2018, pe pagina-web a Asociației Presei Independente (www.api.md) a fost publicat articolul cu titlul „Apel către Parlamentul R. Moldova și Grupul de lucru pentru îmbunătățirea legislației mass-media”, în care se menționează că două întreprinderi care au calitatea de dealer oficial al companiilor producătoare de hârtie pentru ziare au anunțat despre majorarea prețului de comercializare a hârtiei pentru ziare de la 620-650 Euro/tonă până la 770 Euro/tonă, ceea ce inevitabil va crește considerabil cheltuielile de editare a publicațiilor periodice cu până la 25%.
12. Urmare a analizei preliminare efectuate, Consiliul Concurenței a inițiat investigația cu privire la semnele încălcării Legii concurenței de către întreprinderile care activează pe piața comercializării hârtiei pentru ziare în perioada anilor 2016-2018.
13. Analiza datelor vamale privind importul hârtiei pentru ziare în perioada 2016-2018, indică la faptul că hârtia pentru ziare a fost importată în Republica Moldova de 15 întreprinderi, iar principalele surse de aprovizionare cu hârtie de ziar sunt producătorii din Republica Belarus și Federația Rusă (tabelele 1 și 2).

Tabelul 1

Întreprinderile importatoare a hârtiei de ziar în perioada 2016-2018

Nr.	Întreprinderi importatoare	2016		2017		2018	
		kg	%	kg	%	kg	%
1	„CARTNORD” SRL						
2	„IUSCON” SRL						
3	„MOLDPRESA GRUP” SRL / „BBK ESTATE” SRL						
4	„OLERO” SRL						
5	„RADOP-EXIM” SRL						
6	„TERRA IMPEX” SRL						
7	„VAMMES TRADE” SRL						
8	„VIS” SRL						
9	„TIPAR & SI” SRL						
10	„POLIGRAF-SERVIS” SRL						
11	„TIPAR” SRL						
12	IM „MAPT” SRL						
13	„RIVOLS” SRL						
14	„KLIPEUS-EKSPO” SRL						
15	„STERLING” SRL						
	Total						

Sursa: Portalul Serviciului Vamal

Tabelul 2

Cotele de import, după originea mărfii

Nr.	Țara de procurare/ import	2016		2017		2018	
		kg	%	kg	%	kg	%
1	Republica Belarus	1 372 430	64,26	1 324 331	70,26	1 284 413	62,70
2	Federația Rusă	702 183	32,88	540 665	28,69	752 915	36,76
3	Bulgaria	57 344	2,69	12 755	0,68	5 280	0,26
4	Altele	3 663	0,17	7059	0,37	5831	0,28
	Total	2 135 620		1 884 810		2 048 439	

Sursa: Portalul Serviciului Vamal

14. La data de 22 iunie 2018, Consiliul Concurenței a efectuat o inspecție la întreprinderea „Cartnord” SRL, care a fost dispusă prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 23 din 22.06.2018 și prin Delegația de inspecție nr. 26 din 22.06.2018.
15. În cadrul inspecției XXX, manager vânzări „Cartnord” SRL, a comunicat că întreprinderea importa hârtie pentru ziare din XXX.
16. Conform declarațiilor administratorului întreprinderii „Cartnord” SRL, prețurile de comercializare la hârtia pentru ziare au fost instabile și creșteau din considerentul că producătorii de hârtie au majorat prețurile de export.
17. Analiza prețurilor de furnizor prezentate în cadrul inspecției indică la faptul că, în primele 6 luni ale anului 2018, prețurile oferite întreprinderii „Cartnord” SRL de către producătorii XXX au fost în continuă creștere.
18. La data de 22.06.2018, în baza Ordinului Președintelui Consiliului Concurenței nr. 24 din 22.06.2018 și Delegației de inspecție nr. 27 din 22.06.2018, Consiliul Concurenței a efectuat o inspecție la întreprinderea „Olero” SRL, fiind obținute informații similare.
19. Documentele și informațiile identificate indică la creșterea prețurilor de export a hârtiei pentru ziare de către furnizorii acesteia (tabelul 3).

Tabelul 3

Prețurile de export oferite de furnizori în perioada ianuarie-iunie 2018

Nr. d/o	Data				
		„Cartnord” SRL (Euro/tonă)	„Olero” SRL (Euro/tonă)	„Cartnord” SRL (USD/tonă)	„Olero” SRL (USD/tonă)
1	01.12.2017				
2	01.01.2018				
3	01.02.2018				
4	01.03.2018				
5	01.04.2018				
6	01.05.2018				
7	01.06.2018				

Sursa: materiale ridicate în cadrul inspecțiilor la întreprinderile „Olero” SRL și „Cartnord” SRL

20. Conform explicației oferite în cadrul inspecției de către administratorul întreprinderii „Olero” SRL, prețul la hârtia pentru ziar comercializată se formează din sine cost cu un adaos de cca. 30% fiind influențat de variația cursului valutar al dolarului SUA. Cu referire la concurenți a fost indicat că „Cartnord” SRL are o gama mai diversificată de prețuri, având în vedere posibilitatea acesteia de a comercializa hârtia pentru ziare în rate.
21. Totodată, 30%, administratorul întreprinderii „Olero” SRL a informat clienții despre faptul că 30% a mărit prețurile la hârtia pentru ziare și ca urmare, întreprinderea va fi nevoită să-și revizuiască prețurile stabilite cu 30%, începând cu 01.03.2018.
22. Administratorul întreprinderii „Olero” SRL a declarat că 30% a dublat prețurile de vânzare, întrucât și-a extins activitatea 30%. Ulterior majorării prețului de la 30% (în dependență de cursul valutar), „Olero” SRL a încercat să importe de la alți furnizori, însă fără succes.
23. Declarațiile administratorului „Olero” SRL, corespund cu conținutul corespondenței 30%, prin care s-a constatat că la începutul anului 2018 se atesta un deficit major de hârtie pentru ziare, iar oferta de preț pentru o tonă de hârtie pentru ziare din 30%.
24. Întreprinderea „Olero” SRL, în anul 2016 a importat hârtie pentru ziare din 30%, iar în anul 2017 a importat 30% de hârtie pentru ziare de la - 30%. Din anul 2018, „Olero” SRL nu a mai importat hârtie pentru ziare.
25. La data de 27.06.2018, Consiliul Concurenței a efectuat o inspecție la întreprinderea „Moldpresa Grup” SRL (parte a grupului de întreprinderi „Moldpresa Grup” SRL/ „BBK Estate” SRL), care a fost dispusă prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 25 din 26.06.2018 și Delegația de inspecție nr. 28 din 26.06.2018.
26. Conform explicației oferite în cadrul inspecției de administratorul „Moldpresa Grup” SRL, pe parcursul anului 2018 nu a fost importată hârtie pentru ziare.

27. Totodată, în perioada anilor 2016 - 2017, hârtia pentru ziare a fost importată de la ~~SC XXX~~, fapt confirmat prin declarațiile vamale din anul 2017. Hârtia pentru ziare importată a fost furnizată către ~~SC XXX~~.
28. În vederea acumulării informațiilor necesare pe caz, prin scrisoarea nr. DA-06/455-2112 din 04.10.2018, Consiliul Concurenței a solicitat informații de la întreprinderile importatoare de hârtie pentru ziare.

Analizând informațiile prezentate de întreprinderi se constată că:

- „*Moldpresa Grup*” SRL, în perioada 2016-2017, a importat hârtie pentru ziare de la ~~SC XXX~~ și a comercializat-o întreprinderilor ~~SC XXX~~.
Totodată, a indicat că prețul de vânzare este format din prețul de achiziție și cota de adaos comercial în măsura în care să asigure acoperirea cheltuielilor suportate, cum ar fi: încărcare, descărcare și salariile angajaților.
- „*BBK Estate*” SRL a procurat în anul 2017, atât hârtie pentru ziare de ~~SC XXX~~, iar în anul 2018 a importat de la ~~SC XXX~~. De asemenea, a relatat că prețul de vânzare ~~SC XXX~~.
- „*Olero*” SRL a comunicat că, în perioada 2016 - 2017 a importat hârtie pentru ziare de la ~~SC XXX~~. Concomitent, factorii care influențează stabilirea prețurilor la mărfurile de hârtie pentru ziare sunt prețul ~~SC XXX~~. Adaosul comercial indicat ~~SC XXX~~.
- „*Tipar & SI*” SRL a importat hârtie pentru ziare de la ~~SC XXX~~.
- „*Cartnord*” SRL a menționat că, în anul 2016 adaosul aferent vânzărilor hârtiei pentru ziare ~~SC XXX~~.

În anul 2017, adaosul ~~SC XXX~~. În anul 2018, adaosul ~~SC XXX~~.

29. Generalizând informațiile de mai sus, se concluzionează că prețul hârtiei pentru ziare este influențat de:
- condițiile de plată (în avans, la livrare, plata la termen - 14, 30 zile);
 - condițiile de livrare (de la depozitul vânzătorului sau cu livrare la tipografie);

- volumul anual/lunar de achiziție (ce cantități consumă clientul);
- fluctuația cursului valutar, întrucât prețurile în lista de prețuri sunt fixate în Euro.

30. De asemenea, se atestă ca efect negativ al majorării prețului de import a hârtiei pentru ziare și incapacității de procurare a produsului de către edituri și tipografii retragerea întreprinderii „Olero” SRL, de pe segmentul de piață de import și comercializare a hârtiei pentru ziare.

31. Urmare a coroborării datelor vamale referitor la importul hârtiei pentru ziare în anul 2018, de către întreprinderile vizate, se evidențiază o creștere a prețului mediu lunar de import, comparativ cu luna ianuarie 2018, fapt care a condiționat în consecință majorarea prețului de comercializare pe piața internă a produsului respectiv (tabelul 4).

Tabelul 4

Evoluția prețurilor de import în anul 2018

Perioada de referință (2018)	
Ianuarie	
Februarie	
Martie	
Aprilie	
Mai	
Iunie	
Iulie	
August	
Septembrie	
Octombrie	
Noiembrie	
Decembrie	

Sursa: Portalul Serviciului Vamal

32. Din analiza informației prezentate în Tabelul 4 se constată că, începând cu luna mai 2018 prețul mediu de import a hârtiei pentru ziare a crescut în mediu cu peste 20%,

respectiv, ajungând în luna iunie la cca. 27.78%, comparativ cu luna ianuarie. Majorările date influențând direct și prețul de comercializare a hârtiei pentru ziare pe teritoriul țării.

33. Astfel, se constată că îngrijorările Consiliului Concurenței privind majorarea prețului cu 25% a hârtiei pentru ziare de către importatori care au servit motiv pentru inițierea investigației prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 28 din 20.06.2018, sunt justificate prin devierile de preț la importul hârtiei pentru ziare în perioada mai-iunie 2018.
34. Având în vedere circumstanțele identificate la importul hârtiei pentru ziare, atât a deficitului creat de producătorii din străinătate, cât și a majorării unilaterale de către aceștia a prețului de export, aspecte ce au condiționat majorarea prețului de import în Republica Moldova, *se exclude necesitatea investigării detaliate a aspectelor aferente comercializării hârtiei pentru ziare pe teritoriul Republicii Moldova, deoarece aceasta a fost direct influențată de import.*
35. În cadrul investigației nu au fost identificate circumstanțe care ar demonstra că prețul de comercializare a hârtiei pentru ziare de către întreprinderile care activează pe acest segment ar fi fost rezultatul unor coordonări între întreprinderile importatoare de hârtie pentru ziare, ce ar prezenta semnele unor acorduri/practici anticoncurențiale de coordonare a prețului pe piața comercializării hârtiei pentru ziare în Republica Moldova.

Concluzie: *Luând în considerare cele invocate supra, în Republica Moldova există o strânsă interdependență între piața comercializării și piața importului hârtiei pentru ziare, majorarea prețului de import, respectiv a prețului de comercializare pe piața internă, a hârtiei pentru ziare din perioada anului 2018 a fost impulsionată de factorii externi (furnizori din străinătate).*

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate

36. În conformitate cu prevederile art. 4 din Legea concurenței, acordul reprezintă orice formă (verbală sau scrisă) de manifestare a voinței comune cu privire la comportamentul pe piață, exprimată de două sau mai multe întreprinderi independente.
37. Conform prevederilor art. 5 alin. (3) lit. a) din Legea concurenței, sunt interzise acordurile anticoncurențiale între întreprinderi îndreptate spre stabilirea directă sau indirectă a prețului de vânzare.
38. Pentru a se putea constata incidența art. 5 alin. (1) din Legea concurenței, asupra unor acorduri sau practici concertate, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor trei condiții:
- existența a cel puțin două întreprinderi independente;
- existența faptei – a unui acord;
 - acordul să aibă ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea;
 - concurenței pe piața Republicii Moldova sau pe o parte a acesteia.
39. Astfel, în contextul investigației, din perspectiva aplicării art. 5 din Legea concurenței, au fost identificate **întreprinderile independente**: „Cartnord” SRL, „Olero” SRL, „Tipar & SI” SRL și grupul de întreprinderi „Moldpresa Grup” SRL/ „BBK Estate” SRL¹.
40. Realizarea unui acord de voință între două sau mai multe întreprinderi constituie elementul esențial al unei înțelegeri anticoncurențiale. În cazul de față, cu luarea în considerare a faptelor constatate din informațiile colectate la dosarul administrativ, lipsa observațiilor părților urmare a comunicării raportului de investigație la data de 19.10.2021 se constată că **nu au fost identificate suficiente probe** care ar demonstra existența faptelor de încheiere/ realizare de către întreprinderile care

¹ Întreprinderi cu cote mai mari de 10% pe piața importului hârtie pentru ziar și întreprinderile reclamate de către API

importă și comercializează hârtie pentru ziare pe teritoriul Republicii Moldova, a posibilelor acorduri/practici anticoncurențiale, care ar fi avut ca obiect stabilirea prețului de vânzare la comercializarea hârtiei pentru ziare în perioada 2016-2018. Majorarea de preț survenită în semestru I, anul 2018 a fost influențată de evoluția în creștere a prețurilor de export impuse de furnizori.

41. Reieșind din constatările de fapt și de drept expuse, în temeiul art. 41 alin. (1) lit. h), art. 65 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței, **Plenul Consiliului Concurenței**

DECIDE:

1. A înceta investigația dispusă prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 28 din 20.06.2018, modificată prin Dispoziția nr. 26 din 15.10.2020, deoarece pe parcursul desfășurării investigației nu au fost descoperite probe suficiente privind încălcarea prevederilor Legii concurenței și care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.
2. Prezenta decizie poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia de către părți, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, specializat în materie de contencios administrativ (mun. Chișinău, str. Kiev, 3).
3. Decizia intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința părților.

Ion MAXIM
Vicepreședinte